

Draaiboek startdag voor vrijwilligers van een zomerschool

Intro

Met dit document doen we een aanzet voor het organiseren van een startdag voor vrijwilligers. Zie het als een bruikbare checklist die je kan overlopen om niks over het hoofd te zien, een geheugensteun in volle zomerschool-snelheid. Je kan het gebruiken als sjabloon en accenten toevoegen naargelang jullie specifieke zomerschool-context. Deze leidraad kan daarbij een houvast zijn.

Duiding gebruik van de termen:

- Met startdag bedoelen we een moment (minstens halve dag) waarop de medewerkers van zomerscholen elkaar voor het eerst ontmoeten. Er worden zaadjes gepland aan de hand van ontmoetingen met collega's, kennismaking met beginsituatie van leerlingen via doorgestroomde informatie en er wordt een eerste aanzet gedaan tot afspraken maken rond inhoudelijke en praktische voorbereiding van de zomerschool.
- Met zomerschool bedoelen we een initiatief dat twee weken duurt en gericht is op het bieden van extra kansen voor leerlingen die dit het hardst nodig hebben. Zoals de naam doet vermoeden, gaat dit tijdens de zomervakantie door. Een zomerschool kan bestaan uit meerdere zomerclassen.
- Met organisator bedoelen we die instantie/persoon die het initiatief heeft genomen om een zomerschool in te richten (bijvoorbeeld lokale besturen, bestaande basis- en/of secundaire scholen, hogescholen,...).
- De zomerschool-coördinator zorgt voor de inhoudelijke en praktische opvolging van de organisatie van een zomerschool. Hij/zij is het eerste aanspreekpunt bij inhoudelijke en/of praktische vragen. Hij/zij communiceert belangrijke informatie en is een centrale figuur die affiniteit heeft met de lokale context. Hiernaast kan er soms een projectcoördinator zijn, die samen met de organisatoren en zomerschool-coördinator het proces opvolgt en/of inhoudelijke pedagogisch-didactische input geeft.

- Vrijwilligers zijn alle personen die zich engageren voor het begeleiden van zomerklassen en/of een vrijetijdsaanbod.

Verder is het belangrijk om te vermelden dat dit een voorbeeld-draaiboek is. Wees dus zo vrij om het naar je hand te zetten en klemtonen te leggen die aansluiten bij jullie zomerscholen-context.

Voor de startdag

Praktisch

- Locatie bepalen, catering regelen
- Uitnodiging sturen
- Benodigd materiaal verzamelen en klaarleggen
- Infomapje voor begeleiders maken (overzicht verloop van de dag, belangrijke documenten rond verzekering en statuut, sjablonen van weekplanning, zomerboekje, overzicht contactgegevens, wat te doen bij noodgevallen, indien beschikbaar: leerlingenlijst en uitprint beginsituatie dossier van leerlingen in de klas...)

Inhoudelijk

- Draaiboek op maat maken
- Taken/rollen verdelen - tijdens de startdag + tijdens zomerschool
- Afspraken maken over opvolging startdag

Tijdens de startdag:

Deze bouwstenen zijn nuttig om rond te werken:

- Welkom heten
- Verbinding met de zomerschool
 - Aanleiding voor jou als organisator om in te zetten op een zomerschool
 - Visie/principes van deze zomerschool: wat vinden we belangrijk?
- Verbinding met het team vrijwilligers
 - Wie ben je? wat is je ervaring?
 - Wat maakt dat je werkt op de zomerschool
 - Wat zijn je sterktes, talenten, ..
 - Wat hoop je te brengen/halen op een zomerschool
- Rollen en verwachtingen: organisator - coördinator - vrijwilliger
 - Wat verwachten we van wie?
- Ondersteuning voor vrijwilligers - je staat niet alleen
 - Aanbod lokaal - zie ook na de startdag + wie kan je waarvoor contacteren + contacten delen
 - Aanbod provinciaal
- Programma zomerschool
- Groepsverdeling
- Onderlinge communicatie - kan ook bij verwachtingen
- De eerste dag op de zomerschool: waarin verschilt die van de andere dagen?

- Afhankelijk van wat je belangrijk vindt, kan je inzetten op
 - belonend werken op de zomerschool
 - warm contact op de zomerschool
-

Hieronder vind je een voorbeeld-draaiboek voor een opstartdag van een halve dag. Uiteraard kan je spelen met het verloop, de timing, de aanpak, ...

Heb je minder tijd, focus dan op kennismaking en het maken van heldere afspraken: waar en hoe delen we materiaal? Hoe bereiden we samen voor? Heb je meer tijd, gebruik je tijd dan om stil te staan bij enkele terugkerende vragen/bezorgdheden / te werken aan een overkoepelend thema in de zomerschool /te verbinden met noden van (groepen) leerlingen en het uitwerken van het aanbod. Schep indien nodig extra duidelijkheid rond waar vrijwilligers terecht kunnen met hun vragen, welke ondersteuningsbronnen hebben ze nodig om met een kwaliteitsvol aanbod klaar te staan op de eerste zomerschool-dag?!

Timing	Doel	Aanpak	Wie	Wat nodig
8u30	<p>Laatste praktische zaken in orde brengen</p> <p>Taken overlopen zodat iedereen zich klaar voelt</p> <p>Gedeeld beeld over opzet en</p>	<p>Briefing</p> <p>To do</p> <p>To check</p>	<p>Organisatoren/coördinatoren/administratieve-/ondersteunende collega.</p>	<p>Afgedrukt materiaal (draaiboek per organisator/coördinator)</p>

	aanpak van de startdag aanscherpen			
9u	Verwelkomen vrijwilligers Spontane kennismaking	Bemannen onthaal: registratie Uitdelen welkomspakket (in mapjes met naam)	Organisatoren/coördinatoren/administratieve-/ondersteunende collega.	Koffie-/thee en koffiekoeken en/of fruit Welkomspakketten Naamkaartjes/stickers
9u30	Verwelcoming, kennismaking met organisatie en coördinatie (centrale gezichten) en algemene info aanreiken: INHOUDELIJK	Plenair: Kring/cirkel/reeds in groepjes met co-leerkrachten van dezelfde zomerklas Voorstellen organisatoren/coördinatoren (kort) Waarden en doelen van deze zomerschool (bouwstenen waarop de zomerschool is gebaseerd, bijvoorbeeld; verbinding met elkaar, trots, tijd en ruimte om te groeien, focus op inzet en niet op resultaat) + wat willen we bereiken? (15min)	Organisatoren/coördinatoren	Beamer

	PRAKTISCH	<p>Bespreking van (15min):</p> <p>Hoe is de selectie van de leerlingen en de verdeling zomerklas-groepen gelopen?</p> <p>Locaties, uurroosters (speeltijden, ...)</p> <p>Communicatie: We vinden verbondenheid van leerlingen belangrijk - maar ook van het team: Tot aan de start van zomerschool hoe contact warm houden?</p> <ul style="list-style-type: none">- Vrijblijvend maar verwachting stellen naar kwaliteit en aanbod doen ter ondersteuning: weg daar naartoe is gelijk.- Opleidingsmodules zomerscholen Vlanderen- Eventueel fysiek/online wekelijks		
--	-----------	--	--	--

		<p>ondersteuning-moment door zomerschool-coördinator-voorzie hierbij onmiddellijk een lijst om in te schrijven (aan onthaal). Vrijwilligers kunnen zich ook online aanmelden. Doe al enkele concrete suggesties rond tijd en ruimte.</p> <ul style="list-style-type: none">- Aankondigen wekelijkse nieuwsflash: via whatsapp 1 richting (daar kunnen begeleiders niet op reageren)- Whatsappgroep vrijblijvend 2 richting Hiervoor kan je een lijst klaarleggen: geen toestemming deelname whatsapp-groepen (lijst leg je eveneens aan het onthaal)- ...		
--	--	---	--	--

<p>10u</p>	<p>Verbinden met collega's</p> <p>Verbinden met groep leerlingen</p> <p>Verbinden van noden, talenten en interesses van leerlingen aan aanbod</p> <p>Aanzet uitwerken aanbod (inhoudelijk en organisatorisch)</p>	<p><u>Workshops in 2 groepen, vb:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • GROEP 1: leeraanbod • GROEP 2: vrijetijdsaanbod <p>Algemene structuur voor beide groepen:</p> <p>15' min Rondje ontmoeting (in rij staan + stappen zetten bij gelijkaardig antwoord) OF speeddaten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat maakt dat ik me engageer? - Wat wil ik bereiken bij leerlingen? - Met welke doelgroep heb je al gewerkt? - Aan welke leeftijd geef je les? - Waar ben ik goed in? - ... doorvragen <p>15' min Voorstel groepsverdeling bespreken</p>		<p>Beamer + tafels en stoelen in twee aparte ruimtes(?)</p> <p>Kijkwijzer en stappenplan voor het ontwikkelen van een leer- en vrijetijdsaanbod tijdens twee weken zomerschool.</p>
------------	---	---	--	---

Schoor MAKERS

		<ul style="list-style-type: none"> - In groepjes zitten met leerkrachten en lijsten leerlingen: kennismaken met collega's: bekijk je leerlingen (wat zegt dit over de diversiteit? Over de noden?) - Kort momentje rondgaan: polsen grote bezwaren - Indien hele grote bezwaren:... bespreken in groep - Indien kleine opmerkingen en vragen: worden ofwel nu kort beantwoord of straks in het stukje waarin we concreet aan de slag gaan. <p>60' min Aan de slag (zie voorstellen stappenplan ontwikkelen aanbod onderaan)</p> <p>30' min Afsluiten in groep:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algemene bevindingen 		
--	--	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - Herhalen naam noteren op lijsten aan onthaal bij bezwaren communicatie whatsapp en/of deelname voorbereiding-momenten - Hoe stap ik naar buiten (kies inspirerend kaartje en vertel hier iets over - 1 woord/zin)? 		
11u45-12u	Einde: afspraken maken voor wat na deze startdag	<p>Wrap-up van enkele algemene vragen waar nu reeds een antwoord op kan gegeven worden.</p> <p>Herhaling aankondigingen en ondersteunings-kanalen (whatsapp, mail, opleidingsmodules, intervisie, gezamenlijke voorbereidings-momenten,...)</p>		
12u15		Debriefing: bevindingen en ervaringen delen + afspraken maken rond opvolging van vragen, verdere organisatorische en inhoudelijke uitwerking	Organisatoren/coördinatoren	Notitieblok - aanmaken google-drive,.. trello,...

		zomerschool - zie ook 'na de startdag'		
--	--	--	--	--

Na de startdag

- Opvolging gemaakte afspraken + to do's
- Opvolging vragen + terugkoppeling antwoorden
- Warm contact houden met begeleiders
- Ondersteunings-momenten voor programma (bv gezamenlijke voorbereidings-momenten met collega's op de locatie van de zomerschool, op een plek waar internet aanwezig is, waar men kan printen,... eventueel reeds kunnen snuisteren in beschikbare materialen, waar iemand van de organisatoren aanwezig is om mee na te denken en antwoorden te voorzien op vragen).

Vier tips om je startdag geslaagd te maken

1. Werk met voorstellen. Alles open laten werkt vaak overweldigend en is soms valse participatie als de krijtlijnen van bv. je groepsverdeling, je programma, .. al vastliggen. Handiger en efficiënter is dan om een voorstel te doen en dat voorstel te bevragen. Kan bv. zo:
 - a. verduidelijkingsvragen
 - b. zorgen => voorwaarden, alternatieven
 - c. bezwaren => ik kan hier in meegaan als...
 - d. Of: leg het voorstel op de rooster: wat wil je hieraan behouden/toevoegen/weglaten/bijsturen?
2. Doe aan vragen-management. Het is kort dag en er zullen nog veel vragen leven waar je wel/nog geen antwoord op hebt. Geef bij de start aan hoe je om zal gaan met vragen tijdens en na de startdag... Vraag bv. om vragen voor zichzelf te noteren en in de loop van de voormiddag te schrappen op welke vragen ze intussen een antwoord hebben.
3. Maak het blended: je kan een korte IRL opstartbijeenkomst hebben en dan online momenten in kleinere groepen of ...
4. Maak een goede mix tussen verbinding en hands-on werken zodat mensen zich en veilig/geapprecieerd voelen en naar huis gaan met het idee dat er werk is verzet.

Voorstellen stappenplan aanbods-ontwikkeling vanuit noden, talenten en interesses

Draaiboek voor het ontwikkelen van een leeraanbod voor twee weken zomerklas

1. In kaart brengen uitdagingen van de (groep) leerlingen.
 - a. Uitdagingen bundelen op vlak van **klasniveau** ~ Binnen welke leer- en ontwikkelingsgebieden ervaren leerlingen moeilijkheden? Idealiter valt dit binnen de leergebieden die reeds van tevoren naar voren zijn geschoven: Taal en/of STEM + sociaal-emotionele competenties. Wat is er geweten over de manier waarop leerlingen leren (leerstijlen & metacognitie)?
 - b. Oplijsten **individuele uitdagingen** ~ Wat zijn unieke eigenschappen van individuele leerlingen, zowel binnen een vooropgesteld leergebied als daarbuiten.
 - c. Tussen deze twee uitersten kan je ook nog op kleiner groepsniveau uitdagingen samenbrengen: individuele kenmerken die slechts voor een deel van de groep van toepassing zijn. Dit kan gaan over een groepje van twee leerlingen tot het opsplitsen van de klas in twee of meer groepen (zie ook verder bij operationalisering).
2. In kaart brengen sterktes, talenten en interesses van de (groep) leerlingen.
 - a. Op **klasniveau**
 - b. Op **individueel niveau**
 - c. Op **groepsniveau**: *bijvoorbeeld, enkele kinderen hebben expliciete interesse in tiktok, sommige leerlingen zijn heel taalvaardig,*
...
3. In kaart brengen sociaal-emotioneel welbevinden
 - a. Op **klasniveau**
 - b. Op **individueel niveau**
 - c. Op **groepsniveau**
4. Bepalen zomerklas-doelen
 - a. Op **klasniveau**: wat wil je op het einde van deze zomerschool bereikt hebben met de leerlingen? Welke kennis, vaardigheden en/of attitudes hebben leerlingen opgedaan?
 - i. Welke documenten nemen we als leidraad? Leerplandoelen? Eindtermen? ...
 - ii. Spreek dit af met jouw co-collega

- b. Op **individueel niveau**: waar dien je bij elke leerling extra aandacht voor te hebben? Hoe verschilt dit van de gemeenschappelijke doelen?
- c. Op **groepsniveau**: welke gemeenschappelijkheden binnen de individuele noden kunnen we bundelen?
- 5. **Uitwerken aanbod** ~ operationalisering van doelen (telkens op klas- groeps- en individueel niveau)
 - a. Voor zomerschool (voorbereiding). Richtvragen:
 - i. Welke **STICORDI**-maatregelen (STimuleren, COmpenseren, Remediëren, Differentiëren, DIspenseren) kan je voor deze unieke (groep) leerling(en) installeren?
 - ii. Welke vorm van **co-teaching** passen we toe?
 - iii. Hoe kunnen we zoveel mogelijk **op maat werken** van individuele leerlingen zonder het gemeenschapsgevoel uit het oog te verliezen?
 - iv. Op welke momenten werken we met individuele (groepjes) leerlingen? Wie neemt dit op zich?
 - v. Op welke momenten werken we met de volledige klas samen? Wie doet dan wat?
 - vi. Hoe zorgen we voor voldoende **variatie en afwisseling**?
 - vii. Hoe maken we ons aanbod **speels**? Hoe kunnen we bijvoorbeeld al sportend een wiskundeles voorzien?
 - viii. Hoe ziet een standaard dag er uit? Hoe gieten we dit in een **weekplanning**?
 - ix. ...
 - b. Tijdens zomerschool
 - i. Hoe kan je spontaan aansluiten bij de noden, talenten en interesses van leerlingen? Hoe kan je bijsturen?
 - ii. Bij de start van de week een groeps-brainstorm houden
 - iii. Regelmatig overleggen – Op het einde van de dag een kwartiertje debriefen, begin van de dag briefing en vooruitblik.
 - iv. ...

STimuleren: Het positieve benadrukken, de leerling aanmoedigen en motiveren.

COmpenseren: het gebruik van een hulpmiddel toelaten, bijvoorbeeld de rekenregel of leessoftware.

Remediëren: de leerling individueel begeleiden om leerachterstand te vermijden.

Differentiëren: inspelen op de noden van de leerlingen door te variëren in de leerstof.

Dispenseren: Een onderdeel van de leerstof vervangen door een gelijkwaardig alternatief.

6. **Selecteren evaluatie-strategie**
 - a. Tijdens zomerschool -
 - i. Hoe maak je gebruik van een ZOMERSCHOLEN-BOEKJE?
 - ii. Zorgen voor dagelijkse evaluatiemomenten met leerlingen en co-collega's
 - iii. Hoe betrek je leerlingen en ouders hier maximaal in?
 - iv. ...
 - b. Na zomerschool
 - i. Hoe komt informatie tot bij de school terecht?
 - ii. Hoe blijven ouders hierin participeren?

Draaiboek voor het ontwikkelen van een vrijetijdsaanbod (extracurriculair aanbod)

1. **15'** In kaart brengen noden, interesses en talenten van leerlingen: ken jouw groep!
 1. bundelen & unieke noden
 2. Top 3 interesses en talenten
2. **15'** Wie brengt wat in?
 1. Wat zie je jezelf doen? hoe kan je daarbij gebruik maken van die talenten en sterktes?
 2. Voor hoeveel dagen in de week? Voor hoeveel weken?
 3. Bedenk een aanbod voor de namiddag in twee blokken (tussen 13u en 16u)
 4. Mindmap-gewijs

5. 15' Transformeren naar kant en klare blokjes - POST-ITS
3. 15' Eindigen met hiaten: wat is niet gedekt
 1. Voorstellen andere engagementsen
 1. Bib
 2. Workshop astronomie
 3. Workshop crea: etsen
 4. ...
 2. Ideeën sparren